

**Een verkennend archeologisch
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de
Murseltseweg te Nieuw-Bergen,
gemeente Bergen (L)**

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

ARC-Rapporten 2010-64

Geldermalsen
2010
ISSN 1574-6887

Colofon

Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Murseltseweg te Nieuw-Bergen, gemeente
Bergen (L)

ARC-Rapporten 2010-64
ARC-Projectcode 2010/045

Tekst
A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen
Afbeeldingen
A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen
Redactie
A.J. Wullink

Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2010

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

Projectnaam	Nieuw-Bergen, Murseltseweg
Projectcode	2010/045
CIS-code	39002
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Opdrachtgever	Econsultancy Boxmeer, dr. J.J.A. Wijnen
Contact	0485-581818, wijnen@econsultancy.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Bergen, mevr. E. Arts
Contact	0485-348358, info@bergen.nl
Toetsing	SRE Milieudienst, drs. J. Schotten
Contact	040-2594403, j.schotten@milieudienst.sre.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Murseltseweg
Plaats	Nieuw-Bergen
Gemeente	Bergen
Provincie	Limburg
Kaartblad	46 G
RD-coördinaten	N: 200934/401661 O: 200960/401627 Z: 200925/401602 W: 200900/401636
Oppervlakte	1750 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Dekzand op rivierzand en -grind, Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden) op Formatie van Beegden
Geomorfologie	Bebouwing; dalvlakteterras bedekt met dekzand, zwak golvend (4E11)
Bodem	Hoge bruine enkeerdgrond, grof zand (bEZ30)
Historische situatie	Aan het begin van de 19e eeuw is de locatie in gebruik als akkerland. Tussen 1957 en 1967 is de locatie bebost. Vanaf 1967 ligt de locatie in de bebouwde kom. In eerste instantie lag de locatie braak, later werd deze verhard. Langs de oostgrens heeft een bodemsanering plaatsgevonden.
Archeologische verwachting	De archeologische beleidsadvieskaart van gemeente Bergen geeft het plangebied een lage verwachting voor jager-verzamelaars en een middelhoge verwachting voor landbouwers. De gesaneerde strook heeft een lage verwachtingswaarde.

---

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy uit Boxmeer heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Murseltseweg te Nieuw-Bergen in de gemeente Bergen. (afb. 1). Aanleiding van dit onderzoek vormt de voorgenomen de nieuwbouw van 4 twee-onder-een-kap geschakelde seniorenwoningen met een grondoppervlak van 120 m² per woning. Hierbij zal een gebied met een oppervlakte van 500 m² worden bebouwd. De aanlegdiepte van de funderingen zal circa 0,8 m –mv bedragen. De bebouwing wordt niet onderkelderd. De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 18 januari 2010 door dr. J.J.A. Wijnen en Drs. M. Stiekema van Econsultancy, onder leiding van drs. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In januari 2010 is een bureau-onderzoek verricht door Econsultancy.³ De resultaten van dit bureau-onderzoek vormen het uitgangspunt voor dit onderzoek en zijn hieronder weergegeven.

De onderzoekslocatie ligt op een Maas-terras uit het Laat-Glaciaal, waarop tijdens de Jonge Dryas dekzanden zijn afgezet. Op deze dekzanden is een hoge enkeerdgrond tot ontwikkeling gekomen. Volgens de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Bergen heeft de locatie een lage trefkans voor archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum en een middelhoge trefkans voor resten uit latere periodes. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn enkele vondsten uit de periode Neolithicum–IJzertijd gedaan. Aan het begin van de 19e eeuw was de onderzoekslocatie in gebruik als akkerland. Halverwege de 20e was de locatie bebost. Na 1967 ligt de locatie binnen de bebouwde kom van Nieuw-Bergen, sindsdien heeft de locatie braakgelegen en is later deels verhard. Langs de oostelijke rand van onderzoekslocatie heeft een bodemsanering plaatsgevonden, waarbij in een strook van 10 m breed verontreinigde grond tot 3,4 m –mv is afgegraven.

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

³Wijnen, J.J.A., januari 2010: *Archeologisch bureauonderzoek Murseltseweg (ong.) te Nieuw-Bergen in de gemeente Nieuw-Bergen*, Econsultancy Rapport 0907352 (conceptversie).

1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoreningen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.4 Werkwijze

Het IVO is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Hiertoe zijn met behulp van een edelmanboor met een diameter van 7 cm op het onderzoeksterrein 5 boringen geplaatst tot maximaal 120 cm –mv. De boringen zijn, rekening houdend met een aanwezige verharding, de ontgraving en de toekomstige nieuwbouw, verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het verkennend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. In alle boringen zijn matig grove zanden aangetroffen. In alle boringen werd (het restant van) een eerddek op Aap-horizont aangetroffen. De dikte van dit eerddek varieerde van 20 tot 90 cm –mv. Hieronder werd in boringen 4 en 5 een verbruinings- of Bw-horizont aangetroffen. Onder de B-horizont en in boringen 1–3 direct onder de eerdlaag, werd het oorspronkelijke moedermateriaal, de C-horizont aangetroffen. In boring 1 is de eerdlaag dun (20 cm) en op de overgang naar de C-horizont vergraven. Wellicht is dit bij de sanering gebeurd.

De matig grove zanden op de locatie zijn fluviaal afgezette rivierzanden (Formatie van Beegden). Er zijn op de locatie geen dekzanden aangetroffen. De bodem kan op basis van de dikte van de eerdlaag in de meeste boringen als hoge enkeerdgrond worden geclassificeerd. Het oorspronkelijke bodemprofiel, voor de aanleg van het eerddek, is waarschijnlijk een holtpodzol geweest.

3 Samenvatting en conclusie

Volgens het bureau-onderzoek door Econsultancy ligt de onderzoekslocatie op een Maas-terras uit het Laat-Glaciaal, waarop tijdens de Jonge Dryas dekzanden zijn afgezet. Op deze dekzanden is een hoge enkeerdgrond tot ontwikkeling gekomen. De locatie heeft een lage trefkans voor archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum en een middelhoge trefkans voor resten uit latere periodes. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn enkele vondsten uit de periode Neolithicum–IJertijd gedaan. Aan het begin van de 19e eeuw was de onderzoekslocatie in gebruik als akkerland. Na 1967 ligt de locatie binnen de bebouwde kom van Nieuw-Bergen, maar is altijd onbebouwd gebleven. Langs de oostelijke rand van onderzoekslocatie heeft een bodemsanering plaatsgevonden, waarbij in een strook van 10 m breed verontreinigde grond tot 3,4 m –mv is afgegraven.

Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat op de locatie geen dekzand aanwezig is, maar wel een hoge enkeerdgrond. Op een deel van de locatie is nog een restant van de oorspronkelijke holtpodzol aanwezig.

Op basis van de bodemopbouw kan worden geconcludeerd dat de middelhoge trefkans voor de onderzoekslocatie blijft bestaan, op een 10 meter brede strook aan de oostzijde van het perceel na, waar een bodemsanering heeft plaatsgevonden.

4 Aanbeveling

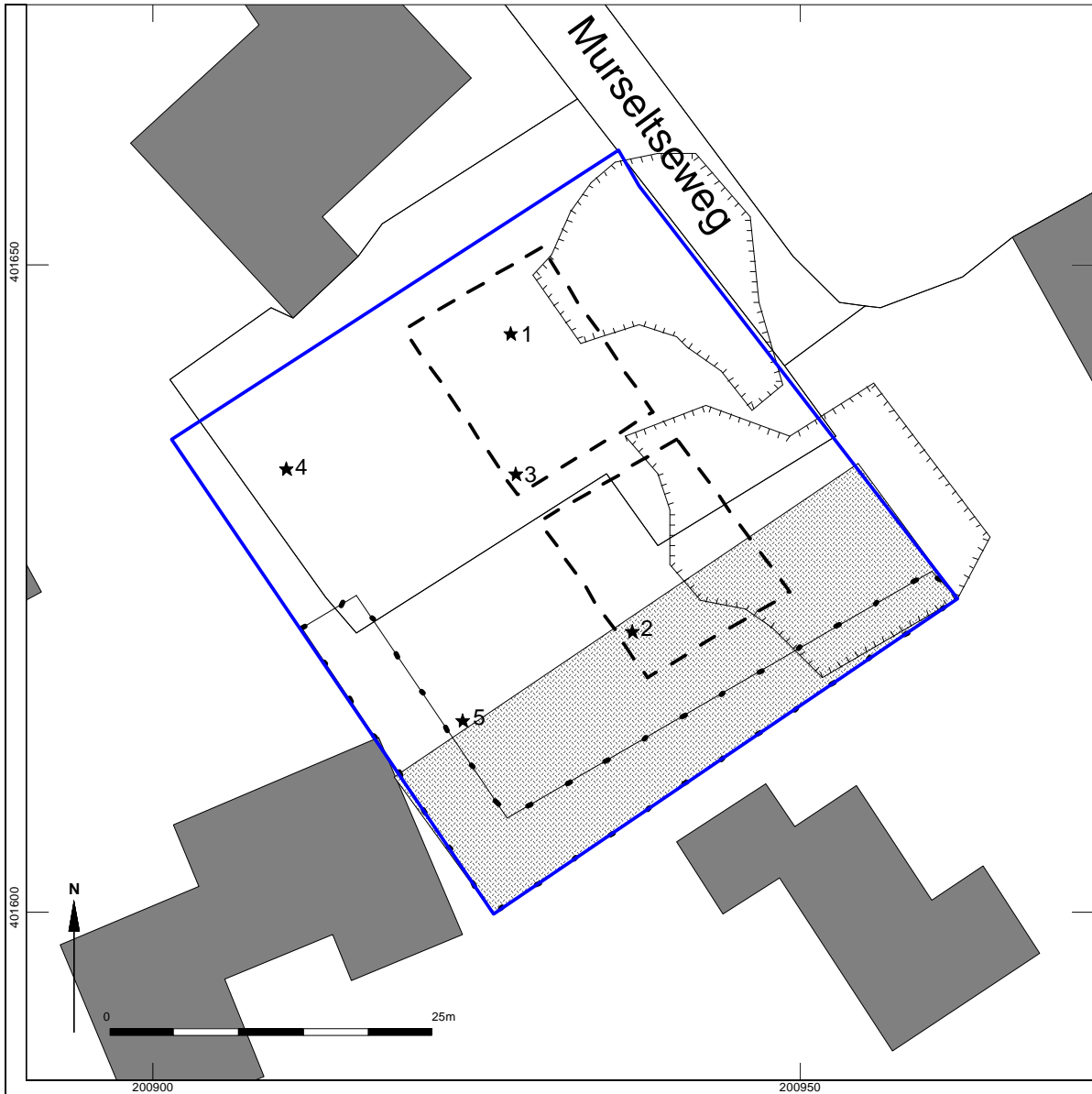
Gezien de aanwezigheid van bruine enkeerdgronden met een intacte bodemopbouw, is een vervolgonderzoek om vast te stellen of er daadwerkelijk sprake is van een archeologische vindplaats noodzakelijk. Conform de KNA dient dit onderzoek te worden uitgevoerd in de vorm van een karterend inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven. De gemeente, in de persoon van mw. H. Coopmans, heeft echter aangegeven de voorkeur te geven aan een archeologische begeleiding, gezien de geringe omvang van de nieuwbouw en de het feit dat de locatie deels is gesaneerd. Voor zowel een proefsleuvenonderzoek als een archeologische begeleiding dient een door het bevoegd gezag, de gemeente Bergen, goedgekeurd Programma van Eisen te worden opgesteld. Op de gesaneerde strook aan de oostzijde van het terrein hoeft geen vervolg onderzoek plaats te vinden. Het is aan het bevoegd gezag om op basis van dit advies een selectiebesluit te nemen.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.

Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

Nieuw-Bergen (gemeente Bergen) - Murseltseweg (ong.)

Locatie van het plangebied

Legenda

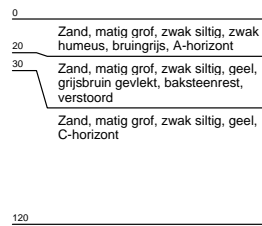
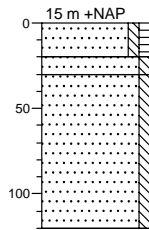
	Plangebied		Toekomstige bebouwing		Boring
	Verharding		Toekomstige verharding		
	Bebouwing		Ontgraving grondsanering		

Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. Door: J.J.A. Wijnen

Bijlage 1 Boorprofielen

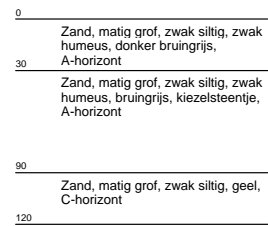
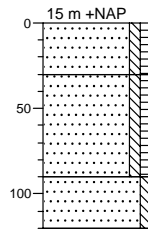
Boring: 1

X: 200928
Y: 401645

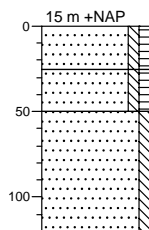
Boring: 2

X: 200947
Y: 401619

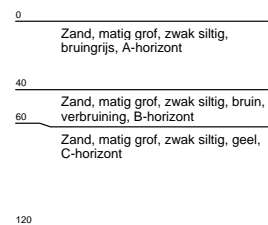
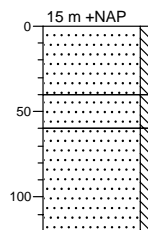
Boring: 3

X: 200931
Y: 401629

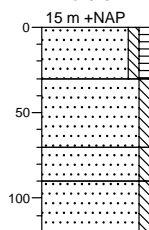
Boring: 4

X: 200910
Y: 401634

Boring: 5

X: 200924
Y: 401615

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.